

MATERIAŁY

II MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
NAUKOWO-PRAKTYCZNEJ

OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE I PERSPEKTYWY

30 maja 2020 roku

Wrocław
Nowa nauka
2020

MATERIAŁY

II MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
NAUKOWO-PRAKTYCZNEJ

„OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE I PERSPEKTYWY”

30 maja 2020 roku

Wrocław

2020

UDK 37+65+80+81+159.9+330+574

BBK 94

O - 83

(O-83) **Osiągnięcia naukowe i perspektywy:** Mater. II Międz. Konf. Nauk.-Prakt. /
Pod red. M.Andrzejewskiego. – Wrocław: Nowa nauka, 2020. – 117 s.

ISBN 978-83-7364-961-3

REDAKTOR NACZELNY: PROF. DR HAB. MARIUSZ ANDRZEJEWSKI, UNIWERSYTET
WROCŁAWSKI.

REDAKCJA: PROF. DR HAB. KATARZYNA KWINTA; DR HAB. OLHA TKACHENKO;
PROF., DR.SC. STANISŁAW I. BIAŁY; PROF., DOCTOR OF ECONOMICS IRINA SHCHADILO;
PROF., PH.D. IRYNA IVASHCHENKO; MGR ADAM J. SKOWRON.

REDAKTORZY TECHNICZNI: PH.D. NIKOLAY SZYJANOWSKI; MGR ZBIGNIEW TARGALSKY;
MGR JULIA PETRITSKAYA

Publikacja zawiera materiały z II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-
Praktycznej „Osiągnięcia naukowe i perspektywy”, która odbyła się 30 maja 2020 r.
Na konferencji, która miała charakter interdyscyplinarny, zostały omówione aktualne
problemy w zakresie pedagogiki, filologii, ekonomii, ekologii i psychologii.

Dla naukowców, wykładowców wyższych uczelni, doktorantów oraz studentów.

Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do zbioru.

ISBN 978-83-7364-961-3

© Autorzy materiałów, 2020

© «Nowa nauka», 2020

Турко О.В., к. філол. н., доц. кафедри
філологічних дисциплін початкової освіти
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

«ПОРЯДОК СЛІВ» У РЕЧЕННЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СВІТЛІ ТЕОРІЇ СИНТАГМАТИЧНОГО ЧЛЕНУВАННЯ

Речення в українській мові є домінантною лінгвістичною одиницею, що відображає мовну картину світу шляхом ментальної інтерпретації, за допомогою мовних засобів; водночас становить самостійну систему, що охоплює інші мовні одиниці, розкриває їхні лінгвістичні можливості, функції, значення. У межах речення найчастіше видозмінюється смисл одиниць мови, збагачується їхня емоційно-оцінна семантика, модифікуються дериваційні можливості.

З огляду на сказане, актуалізується питання реченневої структури, зокрема порядку слів у реченні з урахуванням того, що українській мові властивий як фіксований, так і вільний порядок слів (до слова, вважаємо поняття «вільний порядок слів» неточним, оскільки навіть такий лад спричинений певними синтаксичними відношеннями та зв'язками, теморемним членуванням та логіко-змістовим критерієм).

Поняття «порядок слів» у реченні було предметом розгляду в працях О.М. Пешковського, Л.А. Булаховського, В. Матезіуса, Л.В. Щерби, В.В. Виноградова, Є.В. Кротевича, І.К. Білодіда, А.С. Мельничука, І.І. Слинька, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянської, А.П. Загнітка та ін.

Витоки окресленої проблеми пов'язані із синтагматичним членуванням речення, що вперше в слов'янському мовознавстві обґрунтував у своїх працях у 30–40-их рр. ХХ ст. чеський лінгвіст В. Матезіус [5]. Науковець довів зв'язок інверсії та фіксованого порядку слів із смисловою структурою висловлювання думки. Крім цього, відокремив порядок слів у слов'янських мовах від синтаксичних функцій членів речення [2, с. 251].

Поглибили ці міркування Л.В. Щерба та В.В. Виноградов, довівши, що синтагма – синтаксичне й семантичне поняття; синтагми утворюються в мовленні для позначення складних понять, які виникають у процесі мислення й відображають дійсність; синтагми наповнюються конкретним смисловим змістом у контексті мовлення; смисл синтагми залежить від смислу цілого речення, контексту; синтагма – найпростіша смислова одиниця, активна категорія стилістичного синтаксису [1, с. 211–212].

Згодом О.С. Мельничук виокремив типи синтагм за ступенем членування: синтагми першого ступеня членування по відношенню до наявного чи уявного контексту, синтагми другого ступеня членування, співвідносні синтагми (виділяються в межах синтагм другого ступеня) [2, с. 256]. Залежно від взаємодії синтагм, науковець виділив синтагми однорідні (самостійні) та синтагми зв'язані [2, с. 260]. О.С. Мельничук розкрив питання співвідношення зовнішньо-синтаксичної та внутрішньо-синтаксичної структури речення, охарактеризувавши особливості інверсії.

Склад і будова синтагм, правила їх утворення, безперечно, залежать від граматичних зв'язків слів та їхніх функцій у реченні, від будови речення та словосполучення в цілому [1, с. 211]. Однак синтагми та компоненти речення нетотожні поняття. За допомогою синтагматичного членування лінгвісти аналізували природу речення (Є.В. Кротевич, О.М. Пешковський – відокремлені члени речення, Л.К. Дмитрієва – однорідні компоненти речення, С.Г. Алексеєва – складносурядне та складнопірядне речення та ін.).

Доповнюють тлумачення порядку слів у реченні положення про актуальне членування речення І.П. Распопова, який зауважив, що актуальне (прямо пов'язане з повідомленням, засвідчує акт предикації, який відбувся, і про те, що закінчилося формування речення як комунікативної одиниці) й граматичне членування речення розташовані в різних площинах структури речення [3, с. 44]. Окрім таких засобів структурної організації речення, як сполучники, сполучні слова, співвідносні (вказівні) слова, І.П. Распопов виокремлює інтонацію, словорозташування.

Поняття «синтагма» в сучасному мовознавстві має два значення: 1) «сполучення або злиття двох суміжних мовних одиниць будь-якого рівня, розташованих у певній лінійній послідовності в мовному потоці»; 2) «ритмо-інтонаційна єдність, мовленнєвий такт, що складається з одного чи кількох слів, об'єднаних у смислового та інтонаційному відношенні» [4, с. 544–545].

Отже, обґрунтування теорії про синтагматичне членування речень слов'янських мов, у т. ч. й української, відтак актуального членування речення впливає на визначення порядку слів у реченнєвій структурі: зміна позиції компонента, що має однакове лексичне вираження, змінює його синтаксичне значення, наприклад, *Я добре пам'ятаю / той весняний день* (узгоджене невідокремлене означення); *Той день, / весняний, / я добре пам'ятаю* (узгоджене відокремлене означення); *Той день, / я добре пам'ятаю, / – весняний* (складений іменний присудок). Крім цього, вчення про синтагму довело, що синтаксичне значення реченнєвих компонентів не зумовлено функціями членів речення, воно спричинено (про що ствердно говорять представники комунікативного синтаксису) інтенцією мовця та іншими комунікативними засобами.

Глибших досліджень крізь призму порядку слів у реченнях української мови у формально-синтаксичному та комунікативному аспектах потребує питання структури простого та складного речень, виявлення структури речень у стилістичному розрізі, порівнювання синтаксичних моделей української мови із мовами, що мають фіксований порядок реченнєвих компонентів.

Література:

1. Виноградов В. В. Понятие синтагмы в синтаксисе русского языка (критический обзор теорий и задачи синтагматического изучения русского языка). *Вопросы синтаксиса современного русского языка* / [под ред. В. В. Виноградова]. Москва : Государственное учебно-педагогическое изд-во министерства просвещения РСФСР, 1950. С. 183–256.

2. Мельничук О. С. Розвиток структури слов'янського речення. Київ : Наукова думка, 1966. 324 с.

3. Распопов И. П. Актуальное членение предложения (на материале простого повествования преимущественно в монологической речи). Уфа, 1961. 163 с.

4. Українська мова. Енциклопедія / ред. кол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. Київ : Укр. енциклопедія імені М.П. Бажана, 2000. 752 с.

5. Mathesius V. O tak zvanem aktualnim členění větнем. *Slovo a slovesnost*. 1939. № 5. S. 171–174.

SPIS TREŚCI

NAUKI PEDAGOGICZNE

Шелестова Л. В. ДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ	3
Куковская И. Л. АКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ	7
Омельченко А.І. ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	10
Долгієр Є. В., Смаль І. В. ВИВЧЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВЕГЕТАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ СТУДЕНТІВ КРАЇН БЛИЗЬКОГО СХОДУ	14
Заїка О. Я. ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	16
Ніколенко Л. М., Власова Є. Р. РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА НАД ДИТИНОЮ	19
Жуков В. Є. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ В ОСВІТІ	22
Гричаник Н. І. РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ВМІНЬ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗДІЙСНЮВАТИ ШКІЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕПІЧНИХ ТВОРІВ	26

FILOLOGIA

Korzyukova L. P. COMPARATIVE ELEMENT IN THE USING OF PHRASEOLOGIES OF UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES	29
Новиков А. О. ВЕЛИКА МІСІЯ МАРКА КРОПИВНИЦЬКОГО	32
Троша Н. В. ТВОРЧІСТЬ О. ДОВЖЕНКА ЯК ОБ'ЄКТ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО ДИСКУРСУ	36
Мосієнко О. В. ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ НОМІНАТИВНО-РЕФЕРЕНЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ У СУЧАСНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ	39
Вискушенко С. А. СТЕРЕОТИПНИЙ ОБРАЗ ВІДОМИХ АНГЛІЙСЬКИХ ТВАРИННИКІВ	42
Турко О. В. «ПОРЯДОК СЛІВ» У РЕЧЕННЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СВІТЛІ ТЕОРІЇ СИНТАГМАТИЧНОГО ЧЛЕНУВАННЯ	45

NAUKI EKONOMICZNE

Єрмаков В. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ РОСЛИННИЦТВА ПОЛТАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ У ПЕРІОД РОЗВИТКУ КАПІТАЛІЗМУ	49
Горська С. М., Горська Д. О. СПЕЦИФІКА ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ	51
Шовківська В. В. ЕВОЛЮЦІЙНА ТРАЄКТОРІЯ ГЕНЕЗИСУ КАТЕГОРІЇ «ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ»	54
Святенко С. В., Ухова І. М. СИСТЕМНО ВАЖЛИВІ БАНКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	57
Короленко С. М., Святенко С. В., Каторгіна О. А. НОВИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ НАДІЙНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	60

EKOLOGIA

Ворошилова Н. В., Чорна В. І., Харченко К. С., Доценко Л. В. ФІТОЦЕНОТИЧНА ТА СУКЦЕСІЙНА ІНДИКАЦІЯ ЛІТОЕКОТОПІВ	64
Ласло О., Диченко О. ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ПРИРОДНИХ БІОЦЕНОЗІВ МЕТОДАМИ БІОІНДИКАЦІЇ	67
Кузик І. Р. РОЛЬ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ В АДАПТАЦІЇ МІСТА ДО ЗМІН КЛІМАТУ (НА ПРИКЛАДІ М. ТЕРНОПІЛЬ)	69

NAUKI PSYCHOLOGICZNE

Dutkevych T. THE RATIO OF CONFLICT BEHAVIORAL STYLES AT MALE AND FEMALE STUDENTS	72
Zavhorodnia O. THE FORMATION OF THE "CONCEPTION OF OWN LIFE" OF A PERSON	75
Zavhorodnia O., Makina L. PROFESSIONAL HEALTH OF A TEACHER: RESEARCH PROSPECTS	77
Lukomska S. O. INTEGRATIVE METATHEORETICAL PERSPECTIVE OF STRUCTURATIONAL INTERACTION	79
Татаурова-Осика Г. П. ГЕНДЕРНА ПРОФОРІЄНТАЦІЯ В СИСТЕМІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАННЯ КАР'ЄРНИХ РАДНИКІВ	81
Копилов С. О. МЕДІАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ	89
Мельничук Т. І. СТАНОВЛЕННЯ ОСНОВ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА	92

Зубіашвілі І. К. ЗНАЧЕННЯ МОНЕТАРНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ІНДИВІДУАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	96
Лавренко О. В. МОРАЛЬНИЙ АСПЕКТ ЕКОНОМІЧНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	102
Королович О. В. ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ ЖІНКИ: ПОГЛЯД ПСИХОТЕРАПЕВТА	105
Міщенко М. С., Маркова А. В. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУ	108
Салюк М. А., Іванченко В. І. ОСОБЛИВОСТІ САМОСВІДОМОСТІ ЛЮДЕЙ, ЩО ПЕРЕЖИВАЮТЬ ПАНІЧНІ АТАКИ	112

Wydawnictwo “Nowa nauka” sp. z o.o.

e-mail: nowa.nauka@wp.pl

Wrocław
30 maja 2020 roku

